

C175 – IBH7

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

30 mei 2000

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR INSTITUTIONELE EN BESTUURLIJKE
HERVORMING EN AMBTENARENZAKEN

Vraag om uitleg van de heer Etienne Van Vaerenbergh tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over het gebruik van talen

Commissie voor Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Ambtenarenzaken

Dinsdag 30 mei 2000

WAARNEMEND VOORZITTER : De heer Mark Van der Poorten

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 15.39 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Etienne Van Vaerenbergh tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over het gebruik van talen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Vaerenbergh tot de heer Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over het gebruik van talen.

Bij afwezigheid van minister Anciaux, die verontschuldigd is, zal minister Sauwens de vraag beantwoorden.

De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's de Grondwet bepaalt dat de federatie België bevoegd is voor de taalwetgeving en dat er uitzonderingen zijn waarbij in een aantal zaken het Vlaams Parlement bevoegd is om de taalwetgeving uit te vaardigen. Dit geldt onder meer voor het onderwijs, de verhouding tussen werkgever en werknemer en bestuursaangelegenheden.

Op deze drie bevoegdheden van het Vlaams Parlement bestaan ook nog uitzonderingen. Daardoor ontstaan dikwijls tegenstrijdigheden tussen de federale wetgever, die denkt dat hij bevoegd is, en het Vlaams Parlement, dat hetzelfde denkt. Tijdens de vorige legislatuur werd in de commissie voor Staatshervorming gezegd dat Vlaanderen volledig zou moeten beschikken over de bevoegdheid inzake taalaangelegenheden. De minister die vandaag

aanwezig is, zetelde in de Costa. Zijn opvolger, minister Anciaux, zetelt momenteel in de Costa. Ik wilde eigenlijk de vraag aan hem richten. Is het in het kader van onder meer de Costa mogelijk de bevoegdheden inzake taalaangelegenheden over te dragen aan Vlaanderen ? Kan daarvoor enig initiatief worden genomen ?

De voorzitter : Minister Sauwens heeft het woord.

Minister Johan Sauwens : Mijnheer de voorzitter, geachte leden, de basisartikelen in de Grondwet met betrekking tot het gebruik van de talen zijn de artikelen 30 en 129. Artikel 30 bepaalt dat het gebruik van de in België gesproken talen vrij is, dat het niet kan worden geregeld dan door de wet, en dan alleen voor de handelingen van openbaar gezag en voor gerechtszaken. Dit artikel betekent dat in privé-aangelegenheden het taalgebruik echt vrij is. Particulieren kunnen in hun schriftelijke en mondelinge contacten de taal gebruiken die ze zelf verkiezen.

Voor het taalgebruik in de relatie met de overheid ligt dat anders. Anders dan u stelde, is de federale overheid niet exclusief bevoegd voor de regeling van het taalgebruik, of anders gezegd : ook aan de gemeenschappen werd terzake een aantal bevoegdheden toegewezen.

Artikel 30 stelt dat het taalgebruik voor handelingen van het openbaar gezag en voor gerechtszaken door de wet kan worden geregeld. Door de regeringsbevoegdheid inzake fundamentele rechten en vrijheden aan de wet voor te behouden, wil de grondwetgever de burger beschermen tegen de uitvoerende macht. De bepalingen van vóór de staats-hervorming hebben geen betrekking op de bevoegdheidsverdeling tussen de federale overheid en de lidstaten. Het is op basis van artikel 19, paragraaf 1, eerste lid van de bijzondere wet dat de decreetgever in beginsel niet mag optreden in de aan de wet voorbehouden bevoegdheden.

Sauwens

Zolang artikel 35 van de Grondwet niet in werking is gesteld, beschikt de federale overheid bovendien over de residuaire bevoegdheid. Dit is de bevoegdheid om te regelen wat niet expliciet aan een bepaalde overheid is toegewezen. In dit artikel werd de residuaire bevoegdheid in principe aan de gemeenschappen en gewesten toebedeeld, maar slechts nadat aan twee voorwaarden is voldaan. Ten eerste moet in titel 3 van de Grondwet een artikel worden ingevoegd dat de exclusieve bevoegdheden van de federale overheid bepaalt. Ten tweede moet er een bijzondere wet worden aangenomen waarin de voorwaarden en de wijze waarop de residuaire bevoegdheden worden uitgeoefend, worden bepaald en die tevens de datum van inwerkingtreding bepaalt. Aangezien de federale overheid bevoegd is voor de toegewezen en residuaire bevoegdheden, kunnen de gemeenschappen en gewesten enkel aangelegenheden regelen die hun krachtens de Grondwet werden toegewezen. Overigens moet 'de wet' in titel II van de Grondwet die handelt over de rechten en vrijheden, behoudens enkele uitzonderingen, in de formele zin worden begrepen. Bijgevolg is het regelen van het taalgebruik voor handelingen van het openbaar gezag en in rechtszaken voorlopig een exclusief federale bevoegdheid.

Artikel 129 wijst de gemeenschapsparlementen de exclusieve bevoegdheid toe om het taalgebruik te regelen in bestuurszaken, in het onderwijs in door de overheid opgerichte, gesubsidieerde of erkende instellingen, in de sociale betrekkingen tussen de werkgevers en hun personeel, alsmede in de door de wet en verordeningen voorgeschreven aktes en bescheiden van de ondernemingen. Deze bevoegdheid wordt territoriaal beperkt tot het Nederlandse taalgebied, met uitzondering van de faciliteitengemeenten, de diensten waarvan de werkkring verder reikt dan het taalgebied waar ze zijn gevestigd, en de door de wet aangewezen federale en internationale instellingen waarvan de werking gemeen is aan meer dan één gemeenschap. De uitzonderingsgevallen behoren dus tot de federale bevoegdheden.

De bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap om op te treden in taalzaken bestaat dus, maar wordt inhoudelijk en territoriaal op een dwingende wijze begrensd.

Mijnheer Van Vaerenbergh, u verwees naar de werkzaamheden van de Costa. Het klopt dat in het Vlaams Parlement op 16 maart 1999 een resolutie

werd aangenomen over een aantal specifieke aandachtspunten voor een volgende staatshervorming. Het parlement heeft beklemtoond dat Vlaanderen bevoegd moet worden voor de organisatie van het administratief toezicht in de Brusselse randgemeenten en in Voeren, en voor de regeling van het taalgebruik in de gemeenten met een bijzonder taalstatuut. Om dit te realiseren moet in principe de federale Grondwet worden herzien.

– De heer André Denys treedt als voorzitter op.

De manoeuvreerruimte van het parlement is tijdens deze legislatuur zeer beperkt. In de lijst van artikelen van de verklaring tot herziening van de Grondwet van 4 mei 1999, werden de artikelen 30 en 129 niet opgenomen. Artikel 35 en titel III werden evenmin opgenomen. Wel aanvaardt het Arbitragehof, in afwijking van artikel 19, paragraaf 1, eerste lid van de bijzondere wet tot de hervorming van de instellingen, dat de bijzondere wet de deelstaten uitdrukkelijk kan machtigen om de in de Grondwet aan de wet voorbehouden bevoegdheden, te regelen. Het Arbitragehof deed deze uitspraak in 1987. Dat deelstaten geen voorbehouden bevoegdheden mogen regelen, vloeit voort uit de bepalingen van de bijzondere wet. Een andere bepaling van dezelfde wet kan daar bijgevolg van afwijken. De uitspraak van het Arbitragehof dat zelfs de gewone wet tot hervorming van de instellingen de deelstaten kan machtigen om op te treden in voorbehouden bevoegdheden, blijft evenwel aan kritiek onderhevig.

Samengevat is de eenheid van het grondgebied op basis van het territorialiteitsbeginsel onmiskenbaar een basisvoorwaarde voor een echte bestuurlijke vernieuwing. Het duidelijk en coherent afbakenen van bevoegdheden tussen de federale overheid en de deelgebieden, moet hiertoe bijdragen. De Vlaamse regering waakt er dan ook over dat de institutionele dynamiek van de vorige legislatuur onverkort zal worden voortgezet. We hopen dat dit leidt tot tastbare resultaten in de Costa. De spoedige regionalisering van de organieke gemeente- en provinciewet, met inbegrip van de organisatie van het administratief toezicht in de zes randgemeenten rond Brussel, zou een stap in de goede richting zijn. De Vlaamse regering hoopt dat ze de uitbouw van de Vlaamse autonomie op deze manier kan helpen bewerkstelligen.

De voorzitter : De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Mijnheer de voorzitter, ik neem er akte van dat de mogelijkheden tot wijziging beperkt zijn, maar dat de minister zal proberen om in de Costa het maximale te halen uit de op stapel staande staatshervorming.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 15.48 uur.*
